

Helle Thorning-Schmidts grundlovstale 2013

Vi er samlet i dag for at fejre vores grundlov. Grundloven er rammen for den måde, vi i Danmark træffer beslutninger på. Hvordan vi fylder rammen ud, afhænger af os alle sammen.

Det er min klare overbevisning, at vi bruger vores grundlov bedst, når vi arbejder sammen. Og det er også min klare overbevisning, at vi arbejder bedst sammen, hvis vi taler sammen.

Et ægte samarbejde kræver vilje til kompromis.

En ægte samtale kræver en grundlæggende respekt for sin modpart.

Det lyder lettere, end det er.

For jo mere, der er på spil, jo større vil modsætningerne være. Der vil altid være spændinger og konflikt i politik. Det er demokratiets vilkår.

Men det er netop, når vi overkommer vores forskellige udgangspunkter, og når vi lytter til hinanden, at vi er i stand til at gøre det, som er bedst for Danmark. Og derfor fejrer vi i dag langt mere end de ord og regler, som er opstillet i grundlovens 89 paragraffer.

Vi fejrer de resultater, vi har opnået i fællesskab.

Vores solidariske velfærdssamfund. At vi over tid har sikret, at det, som kun var rettigheder for en lille gruppe, er blevet alles rettigheder.

Tænk blot på, at det endnu ikke er 100 år siden, at vi fruentimmere, tyende og andre svage sjæle fik stemmeret.

Tænk, at det er mindre end 20 år siden, at det blev ulovligt for forældre at slå deres børn. Og tænk på, at det kun er et år siden, at homoseksuelle fik lov til at blive viet i folkekirken.

Der er hele tiden mere at gøre. Der er hele tiden brug for at bruge vores demokrati. Og siden sidste år på denne tid har vi truffet ganske mange fælles beslutninger.

Vi har gennemført en skattereform.

Vi har sikret, at vores førtidspension og fleksjobordning er holdbar.

Vi har moderniseret forsvaret.

Vi har ændret vores SU-system. De unge skal læse aktivt og tage deres eksaminer for at få SU.

Kontanthjælpen er forandret, så unge ikke bliver ladt i stikken.

Med Vækstplan DK giver vi dansk økonomi og konkurrenceevne et afgørende skub i den rigtige retning.

Vi har sikret, at 20.000 mennesker ikke i løbet af få måneder falder ud af dagpengesystemet. Det giver tryghed.

Og i morgen genoptager seks ud af Folketingets otte partier forhandlingerne om fremtidens folkeskole.

Det er vigtige forhandlinger, som kan betyde, at vores børn får mere tid sammen med deres lærere. At de får engelsk fra 1. klasse. At der kommer flere timer i dansk og

matematik. Men også at vi giver vores skole et løft med et nyt indhold og nye måder at lære på.

Vi skylder hinanden at nå frem til en aftale. Og vi skylder ikke mindst vores børn, at vi gør en god skole bedre.

Jeg tror godt, at man kan sige, at vi har opnået meget på et år.

Hvis man ikke vidste bedre, skulle man jo tro, vi var gået reform-amok i Danmark.

Ingen tvivl om, at det har været et bemærkelsesværdigt travlt år. Mere bemærkelsesværdigt er dog, at alle Folketingets partier har været med. Alle mandater er blevet brugt på det ene eller andet tidspunkt.

Blokpolitikken er død.

Og står det til mig, kommer den ikke tilbage. Vi spildte 10 år i nullerne på at føre blokpolitik. Det var en fejl. For blokpolitikken tager ikke hensyn til helheden. Den tager alene hensyn til et snævert flertal.

I dag for 80 år siden holdt Thorvald Stauning en grundlovstale, hvor han gjorde status efter det berømte Kanslergade-forlig, der var indgået tidligere samme år.

Forud var gået et lille årti med stigende splittelse mellem land og by. Mellem arbejdere og arbejdsgivere. Danmark var politisk handlingslammet på et tidspunkt, hvor det var afgørende at træffe valg. Særligt de svære.
En lettet Stauning sagde den sommerdag i 1933:

”Vi er stærke, naar Smaafolk i By og paa Land staar sammen – Vi har Modstandskraft, naar vi holder paa Demokratiet og sørger for Orden i Samfundet. Rigsdagssamlingen har udvist politisk Forstaaelse og bidraget til Resultater, der rager højt over andre Aars Resultater”.

I dag ville han formentlig på et mere nutidigt og TV-egnet dansk have sagt: ”Vi er stærke, når vi står sammen.”

Vi skal selvfølgelig ikke sammenligne Stauning eller Kanslergade-forliget med vor tids politikere eller vor tids politik. Det ville ikke være passende.

Men jeg deler Staunings dybe tro på styrken i sammenhold.

Derfor er det også en tilfreds statsminister, der står her i dag.

For Folketingets partier har igennem det seneste år løftet et stort og fælles ansvar for Danmark. Det vil jeg gerne takke for.

De beslutninger, vi træffer i fællesskab, rækker længere ud i fremtiden, end dem, vi træffer alene.

Jeg gik til valg på, at vi skulle have det brede samarbejde tilbage. Det har vi fået. Og det stiller krav til os alle.

For samarbejde forudsætter en accept af, at man ikke fuldt og helt får sin vilje. Medmindre man altså har sit eget flertal.

Det har ingen danske partier endnu haft. Heldigvis. Stauning var den, der var tættest på i 1935. Men det er sundt at dele magten. Også med sine politiske modstandere.

Det betyder, at det en gang imellem kan se noget kulørt ud på Christiansborg. Det betyder, at vi som folkevalgte ikke altid får det lige præcis på den måde, som vi og vores vælgere ønskede det.

Eller som en anden dansk statsminister sagde det:

"Politik er nu noget mærkeligt noget. Det tør jeg nok sige efter nogle år, hvor jeg har brugt al min tid derpå. Men, hvad tænker mon da ikke vælgeren? Men så har jeg måske lov at svare, at det jo er befolkningen, som har givet os et så partiopsplittet folketing. Rent personligt kan jeg egentlig godt lide et folketing med mange partier. Det er dansk, det er frodigt, og det fordeler ansvaret og lægger det på mange skuldre. Det hjælper også med til at lære os, at der ikke findes nogen smarte eller geniale systemløsninger."

Det var Poul Schlüter. Tiden var 1980'erne. Og det er det samme dengang som nu.

Da ingen af Folketingets 8 partier har flertal alene, skal vi beslutte med os selv, om vi ønsker at være med til at løfte ansvaret for Danmark - eller om vi sætter os over i hjørnet.

I det nuværende folketing har alle partier valgt at søge indflydelse.

Det er folkestyre, når det er bedst. Men det betyder også, at ingen partier får deres vilje 100 procent eller får alt det, de gik til valg på, gennemført én til én.

Når partierne driller hinanden, kalder vi det løftebrud. Når vi roser os selv, taler vi om det muliges kunst - om at søge indflydelse og om at få mest muligt ud af sine mandater.

Bundlinjen er, at partierne i Folketinget i dag har taget ansvar for beslutninger, som de tidligere var imod.

Det har vi gjort, fordi virkeligheden krævede det. Fordi vi lever i en verden, hvor de løsninger, der er gode i dag, ikke nødvendigvis er de rette, eller for den sags skyld de mulige, om et år.

Undervejs i den proces bliver der skiftet både holdninger og standpunkter.

Eller hvad det nu hedder.

Som god socialdemokrat ved jeg, at man har et standpunkt, til man tager et nyt.

Det vigtige er, at vi hele tiden stræber efter, hvad der er bedst for Danmark.

Med seje små skridt opnår vi forbedringer, hvor det er muligt. Vi bygger et Danmark, hvor der er plads til alle. Hvor der er brug for alle. Hvor alle får en chance til. Og vi gør det på et tidspunkt, hvor vi er ramt af det værste økonomiske tilbageslag siden anden verdenskrig.

Vi gør det, fordi vi ved, at hvis ikke vi tager fat på problemerne i dag, så vokser de bare i morgen.

Det er den samme jordnære tilgang til ansvaret, som er grundlaget for samarbejdet i

kommuner og regioner.

Her ved man, at de politiske svejsninger, der har de fleste lag, er de stærkeste. Man lytter til hinanden. Man ved, at man har brug for hinanden.

Det er ikke let at lukke en skole.

Det er ikke let at flytte ressourcer fra en gruppe ældre til en anden gruppe ældre.

Ikke desto mindre bliver der hver dag truffet svære beslutninger af byrådsmedlemmer og regionsrådsmedlemmer. Beslutninger, som sikrer, at der også næste år og næste år igen er mulighed for en god velfærd.

En dag som i dag er det vigtigt at anerkende deres indsats.

Byrådsmedlemmer og regionsrådsmedlemmer er med til at forankre vores folkestyre.

De er med til at skabe et stærkt og robust demokrati, hvor det altid er de folkevalgte, der på vegne af folket træffer beslutninger.

Den 19. november skal vi sætte kryds ved kommunal- og regionsrådsvalget.

Det er to vigtige valg. Og jeg ønsker kandidaterne held og lykke. Men først og fremmest ønsker jeg, at flest mulige danskere bruger deres stemmeret.

Jeg er nok lidt gammeldags på den måde, at jeg synes, at hvis ikke man stemmer, skal man tænke sig om en ekstra gang, inden man hæver røsten og siger: "Det er for dårligt."

Det er for let at sidde hjemme i sofaen og overlade ansvaret til andre.

Det gælder ikke mindst de unge.

Det er jeres fremtid, det handler om. Hvis ikke I blander jer og bruger jeres stemme, så kan I være sikre på, at der er andre, som taler for jer.

Der er altid en første gang. Også når det handler om at stemme. Det gælder bare om at komme i gang. I skal ikke være bange.

For selv om vores demokrati er gammelt - grundloven har jo mere end 160 år på bagen - så er det også ungt.

Hver generation sætter sit eget særpræg. Hver generation træder ind i demokratiet på sin egen måde. Det gælder også jer, der er unge i dag.

Hele Danmark har omfavnet det, vi kalder de nye medier eller de sociale medier. Men der er ingen tvivl om, at de fylder mest i jeres liv.

Platforme som Facebook, Twitter, Instagram, Storify og mange andre giver os nye og bedre muligheder for at dele holdninger og ytre os end nogensinde før.

Med de nye medier kan vi komme i kontakt med mennesker, som vi ellers aldrig ville møde.

Nye fællesskaber opstår i takt med, at ældre fællesskaber klinger ud.

De nye medier gør det muligt for borgerne hurtigt, effektivt og billigt at organisere sig omkring en sag.
Kreativiteten blomstrer med finurlige og ofte humoristiske kampagner.

At det så oftest er mod regeringen er i denne forbindelse knap så væsentligt. Væsentligt er, at det er godt for det folkelige engagement.

Aldrig har så mange haft så gode muligheder for at deltage så meget i den offentlige debat som i dag.

Det er godt. De nye medier har rykket vores demokrati til et nyt niveau.

Men tiden er også kommet til, at vi stiller nye krav til os selv om, hvordan vi bruger de nye muligheder.

Vi behøver ikke at være enige, men vi skylder hinanden, at vi anstrenger os for at forstå modpartens argumenter og situation.

Vi behøver ikke at kende hinanden, men vi bør vide, hvem vi taler med.

Derfor er der grund til, at vi spørger os selv, om vi er tilfredse med den form for samtale, der findes mange steder på de nye medier.

Mennesker bliver latterliggjort for deres synspunkter.

Mennesker bliver truet med det ene og det andet.

Tonen kan til tider være så hård, at selve formålet med at udveksle holdninger forsvinder. Og det eneste, som står tilbage, er et forsøg på at nedgøre andre mennesker.

Det er rent ud sagt ikke særligt sejt at svine andre mennesker til uden at stå ved sine ord.

Det er helt urimeligt, når et medlem af Folketinget skal opleve, at reaktionen på et indlæg er navnløse kommentarer som: "Der kommer en dag i en ikke fjern fremtid hvor dig og resten af landsforræderne bliver trukket med ud bag ved."

Jeg bliver vred, når unge mennesker får tusindvis af sms'er på få uger som led i en mobbekampagne på de elektroniske medier.

Naturligvis har der altid været steder, hvor omgangen mellem mennesker til tider blev for rå og for hård.

Men med de nye medier skal vi passe mere på. En rå bemærkning når ud til tusindvis af mennesker. Og den er ikke glemt i morgen. Den bliver hængende et sted derude og kan findes frem igen. Jeg er bekymret for, at vi som nation vænner os til, at jo mere hadefuldt vi taler om hinanden, jo større gennemslagskraft får det.

Jeg er bekymret for, at vi glemmer den nødvendige respekt for det modsatte synspunkt. Og for andre mennesker. Den respekt for hinanden, som ethvert ægte fællesskab bygger på. Og som er den demokratiske samtales rødder.

Dette er ikke en opfordring til, at vi i Danmark vedtager nye fælles spilleregler for, hvordan vi bruger de nye muligheder. Det kan man ikke. Og det skal man ikke.

Det er de enkelte mediers og fællesskabers valg. Det er den enkeltes valg.

Men det er en opfordring til, at vi alle husker på, at vi også har et ansvar for at bruge demokratiet på en respektfuld måde.

Jeg er overbevist om, at det er muligt.

Og jeg er overbevist om, at vi i Danmark har alle forudsætninger for at bruge de nye redskaber på en måde, som styrker vores demokrati, som knytter mennesker tættere sammen og som skaber en levende samtale.

Det valg er vores.

Kære alle.

Grundlovsdag er en festdag. Vi fejrer vores folkestyre. Vores ret til at ytre os. Vores individuelle frihed. Vores overbevisning om, at alle er lige for loven. At alle stemmer tæller lige meget.

Det har været et begivenhedsrigt år. Men meget skal endnu gøres.

Sådan er det altid i en tid med store udfordringer for Danmark og i verden omkring os.

Min opgave er at gøre, hvad jeg kan, for at holde sammen på Danmark.

Det er derfor, vi skal have en bedre folkeskole. Det er derfor, vi har skabt rum til at give mange folkepensionister lidt mere hver måned. Det er derfor, vi giver vores virksomheder bedre muligheder for at skabe og fastholde arbejdspladser. Det er derfor, vi passer på vores fælles husholdningskasse.

Og det er derfor, vi arbejder hårdt for at træffe beslutninger sammen.

Efter et årti med blokpolitisk ørkenvandring har vi genoptaget det samarbejdende folkestyre. Vi skal passe på det.

Der er sagt meget om mig og min regering. Men der er endnu ingen, der har beskyldt os for at gå efter de nemme løsninger eller at lefle for vælgerne. Er det en svaghed? Det er ikke mig, der skal give svaret. Men det er sådan, det er, og sådan det vil blive ved med at være. Sådan er mit sindelag. Og sådan har jeg det bedst.

Det, som tæller, er at gøre det bedste for Danmark. At få os ind på en ny kurs, hvor vores stærke fællesskab består, selvom tiderne er krævende.

Og vi kan godt.

Fordi vi taler sammen. Fordi vi arbejder sammen. Og fordi vi har vores grundlov.